FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De ordine iudiciorum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

Vt nemo inuitus agere uel accuſare cogatur. Rubrica.

1 †Guli. de cu. vltramõtanus dicit vnũ bonum verbũ: ꝙ ſi debitor principalis dedit plures fideiuſſores, deinde volens recedere mādāuit pecuniā debitā vni ex fideiuſſoribus: & creditor conuenit alium fideiuſſorē: ſi ille poteſt oſtēdere ꝙ alius recepit pecuniam à debitore, poteſt agētem repellere: & petere ꝙ primò excutiat illum ad cuius manus pecunia peruenit. ar. ff. cõmo. l. vn. de quæritur. ſed ſi hoc non poſſet probare, poſſet creditor eligere quem vellet: maximè ſi renuntiaſſent beneficio diuiſionis. Tenementi & pluries allegaui iſtud dictum, & vide ſuper iſto tit. quod no. Inn. in c. lator. qui fi. ſint legi.

1 *Reus quare poſſit petere examinari teſtes ad æternam rei memoriam? etiā ſi non ſint ſenes, & ualetudinarij, uel de proximo abfuturi, & non ſic actor.*
2 *Iudex quòd poſſit compellere filios uel hæredes ad accuſandum occiſores de morte patris, licet alius non poſſit ad hoc compelli.*
3 *Licet non poſſis me compellere ut agam contra te, potes tamen me compellere ut agam contra alium & exigam, & tibi ſoluam.*
Quando aſtringatur quis ad agendum pro alio?
4 *Volens ſe abſentare ſi dubitat ne poſtea contra eum abſentem moueatur litigium, an poſſit compellere alium ad agendum?*

LEX VNICA.

1 INuitus agere. † Per iſtam legē patet ꝙ ſi dubitas ne mouea᷉ tibi litem, nõ potes facere mihi aſsignari terminũ infra quē niſi agam de cætero, agere nõ poſſum quia nec prçcisè nec cauſatiuè cogor agere ſi nolo hoc verum niſi poſsis probare quòd vadam me iactando, vel diffamādo ꝙ ſis debitor meus: vel quòd res quā poſsides, ad me pertineat. vt in l. diffamari. j. de inge. ma. de cuius intellectu per Inn. in c. cum quæritur. in gl. ij. de of. or. & per Cy. in l. in cauſis. j. de acti. & de adul. l. ob commiſſa. Et adde quod idē Inn. in c. cauſam qui fi. ſint leg. & de confir. vti. vel inuti. c. vlt. circa medium.
2 †Propter hoc ergo quod hic dicitur, prouiſum eſt ꝙ reus (in cuius arbitrio non eſt qñ agatur) poſsit petere examinari teſtes ad æternam rei memoriam: etiā ſi non ſint ſenes, & valetudinarij, vel de proximo abfuturi nõ ſic poteſt actor in cuius arbitrio eſt quando litem moueat: quia ſibi poteſt imputari cur eam nõ moueat quod dic vt j. de teſti. aut. ſi quis ab aliquo per Barto. & in c. quoniā frequenter. vt lit. non conte. Not. etiā verbũ [accuſare.] ... Gandi. in materia maleficiorum in prin. operis plenè diſputat. ... videtur tenere
3 † ꝙ iudex poſsit bene compellere filios, vel hæredes ad accuſandũ occiſores, de morte patris: licet alius non
4 poſsit ad hoc compelli. † Adde ꝙ licet nõ poſsis me compellere vt agam contra te: potes tamen me compellere vt agam contra alium: & exigam, & tibi ſoluam & ſic admittitur iſtē libellus ago vt agas. vt l. ij. ff. ad l. rho. de iac. et l. cum in plures. §. meſſem. ff. locati. Lex etiam interdum aſtringit quem ad agendum pro alio. vt in caſibus no. hic in glo. Fallit etiam quod hic dicitur quando ille qui vult compellere alium ad agendum eſſet forenſis: & vellet recedere vt in caſu quē ponit hic gl. in fi. ſecus in habente domicilium, licet velit ſe abſentare: & dubitet ne ipſo abſente moueatur litigium: & obtineatur ſententia contra eum quod interdum fieri poteſt ex forma ſtatutorum, quando poteſt perueniri ad diffinitiuam etiam ſine vera conteſt. vt eſt Florentiæ.

De ordine iudiciorum. Rubrica.

1 †Contra iſtam rubricā pro declaratione gl. opp. & loquitur in plurali [iudiciorum.] nam ſecundũ hoc l. j. huius tit. nõ conuenit rubrica quia ibi nõ eſt niſi vnũ iudicium. & idem poteſt dici de l. ij. & iij. Propter hoc gl. exponit [iudiciorũ.] i. de q̃ſtionibus iudicij quia poteſt eſſe vnũ iudicium: & tamen ibi ſunt plures quæſtiones, vna principalis altera incidēs vel emergēs. vnde dubitatur de ordine ipſarum nā aliqñ incidens examinatur vna cum principali & ſimul cũ ea deciditur ſaltem tacitè. vt in l. j. & aliqñ examinaẽ prius quā principalis. vt ſi erat præiudicialis, vel maior. vt in l. ij. & iij. j. de peti. hære. l. liber. j. de adul. l. quoniam Alexandrum. & inſti. de act. §. præiudiciales. & differt iſte tit. à titu. de ordi. cog. quia ibi quādo vertitur q. ſtatus, ſeu libertatis, & ſeruitutis hic autem generalius loquitur lex autem fi. loquitur quā do ſunt duo iudicia & ſic rubrica ſtat propriè.

1 *Quæ dicatur quæſtio principalis incidens, & quæ emergens? & nu. 8.*
2 *Sententia lata ſuper principali, an faciat præiudicium uel ius in incidenti? & nu. 7.*
4 *Cauſa nullitatis teſtamenti, & petitio hæreditatis ab inteſtato, quomodo poſſint ſimul cumulari? & nu. 5.*
5 *An eo ipſo quòd quis dicit teſtamētum nullum, uel ruptum, cenſeatur petita hæreditas?*
Qui dicit teſtamentum inofficioſum, an uideatur hæreditatem adire? & quid ſi dicat nullum, uel ruptum?
6 *Cauſa ſtatus, ſeu filiationis, quando differatur in tempus pubertatis?*
7 *Pronuntiatione facta ſuper principali cauſa, an cenſeatur facta ſuper incidenti?*
8 *Succumbens agendo in aliquo articulo, an poſſit poſtea illum deducere in alio iudicio per modum excipiendi?*
An ſit uerum indiſtinctè quòd ſuper incidenti non ſit pronuntiandum?
Quòd aliud ſit pronuntiare expreſsè, & aliud repellere.
9 *Si non pronunciatur ſuper emergenti, an teneat proceſſus ad ulteriora?*

a ℂPoteſt cognoſcere. An poſsit cognoſcere de criminibus. vide gl. in c. ſi quis epiſcopus. ij. q. vij.

LEX I.

1 ADite præſidem. † De incidenti q. cognoſcitur ſimul cum principali, ſed ſuper ea non eſt neceſſe pronuntiare expreſsè: ſed ſufficit pronuntiare de principali tantum, cum per hoc videtur etiam ſuper incidenti pronũtiatum. h. d. Et habet materiā notabilem & ſingularem. Primò conſuluit quærētibus vſq; ibi. [neq; enim.] Secundò remouet dubium quod habebant vſq; ad fi. ibi. [quoniā.] Tertiò aſsignat rationē eius qđ dixerat caſus eſt iſte. Aduertatis rogo
2 vos quia multa bona veniunt dicēda hic. † Et notandũ ꝙ quæſtio principalis dicitur illa q̃ mouetur per modũ agendi ſiue intentetur actio, ſiue officium iudicis nobile, ſiue interdictũ. Et de quacunq; re agatur: ſiue de proprietate, ſiue de poſſeſsione. ſed q. incidens dicitur illa quæ mouetur per viā exceptionis, vel replica. ſeu triplicationis & concernit negotiũ principale: ita ꝙ deciſa principali quæſtione, in conſequentiā cenſeaẽ etiā incidens deciſa tacitè. vt j. l. proxi. in fi. ideo nõ eſt neceſſe ꝙ decidatur expreſsè. vt in fi. huius legis. Sed queſtio emergens eſt etiā illa quę mouetur per modũ excipiendi, vel replicandi non tñ tangit negotiũ principale: ſed concernit proceſſum, vel perſonas interuenientes in iudicio. vt ſi opponaẽ defectus iuriſditionis, vel inhabilitas actoris ad agendũ, vel procuratoris, vel ꝙ libellus ſit ineptus & talis q. ſi nõ deciditur expreſsè ꝑ deciſionē negotij principalis, non cenſetur tacitè deciſa: cũ nihil habeat cõmune cũ illa & ideo requiriẽ expreſſa deciſio & pronuntiatio. vt in gl. ma. fi. qđ tamen dic. vt j. dicam. In text. ibi. [præſidem.] & dic iſtud verbũ põt ſtare propriè pro præſide, & tunc quod j. ſubijcitur. [& ſi ſuper ſtatus cauſa cognoſcere non poſsit &c.] debet intelligi nõ ex defectu ſuæ iuriſd. qa cũ habeat merũ & mixtũ impe-
a rium, põt cognoſcere* etiā de cauſis maximæ iuriſditiõis vt eſt cauſa ſtatus. vt eſt caſus in l. ij. in fi. s. de peda. iudi. ſed non poſſet cognoſcere. ſ. ſi pupillus conueniretur propter conditionem perſonæ ſuæ: propter quam q. ſtatus debet differri in tempus pubertatis. vt in j. gl. verũ quia non cõuenitur, ſed agit & ſi expedit pupillo ꝙ cognoſcaẽ, bene põt hoc caſu cognoſcere. vt hic in verſi. [neque enim.] & in ver. [pertinet enim.] qui videntur cõtrariā illi ver. [& ſi ſuper ſtatus cauſa.] ſed patet quòd non contrariantur quia in diuerſis caſibus loquunẽ poteſt etiā ſtare impropriè pro quolibet magiſtratu municipali: qui dicitur præſes in loco vbi exercet officiũ. Ideo quotidie vdemus rectores huius ciuitatis vocari præſides & tunc quod infrà ſubijcitur ꝙ de cauſa ſtatus cognoſcere nõ poteſt debet intelligi. ſ. ex defectu iuriſditionis, quādo agitareẽ principaliter per modum agendi quia cũ ſit de maxima iuriſdi. nõ cõpetit minoribus magiſtratibus, non habentibus merũ & mixtũ imperiũ vt ſunt magiſtratus municipales de iure communi ſed quādo non moueẽ principaliter, ſed incidenter: bene poteſt cognoſcere vt eſt in caſu iſto. & s. de iud. l. quoties. Ratio diuerſitatis eſt: quia in primo caſu cognoſcit vt pronuntiet, & diffiniat expreſsè. vt in l. de qua re in prin. ff. de iudi. Sed in ſecũdo caſu nõ cognoſcit vt ꝓnũtiet expreſsè qa nec eſt neceſſariũ: cũ ſufficiat ꝓnuntiare de principali, vt in fi. huius legis licet tacitè ꝑ hoc cēſeatur pronũciatũ ſuper incidēti. ſ. quatenus expedit neceſſariò ꝓ deciſione principalis nõ vltra & ſic eius ꝓnũtiatio nõ facit p̃iudiciũ ſuper incidenti, mouēdo in alio iudicio, etiā inter eaſdē pſonas ꝑ modũ agēdi, & ſic iſto caſu nõ
3 habebit locũ diſtinctio quā facit hic Bar. † An ſnīa lata ſup principali, faciat p̃iudiciũ in incidēti, in quo tacita etiā lata vr̃, ſi etiā poſtea in alio iudicio deducaẽ pricipaliter ſed ſolũ ſua diſtictio locũ habet qñ iudex q̃ ꝓnũtiauit ſup principali, potuiſſet de in-

principalis
Quae ſit queſtio
Incidens
Emergens

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

cidenti cognoſcere.& pronuntiare etiam principaliter.Et no.qa
Bar.hoc nõ cõſiderauit nec perpendit.& tñ eſt neceſſariũ ad de
liberationem ſuæ diſtinctionis.vt infra dicã.& eſt ſubtile:& per
alios non tãgitur.In tex.ibi.[agnatione filij.]Gl.exponit.i.nati-
uitate.quæ rũpit teſtamentum,Sed tex.magis propriè loquitur.
nam quilibet naſcitur:ſed non quilibet agnaſcitur:ſed ille tantũ
qui naſceretur viuente patre,naſceretur in poteſtate illius:& ſic
eſſet ſuus hæres:& ille tãtum rumpit teſtamentum paternum,in
quo reperitur præteritus.de hoc loquitur tex.in l.ij.§.ſi quis ex
liberis.ff.ad tertul.Non ſufficeret ergo ꝙ iſte filius natus eſſet,ſi
non agnaſceretur.puta ſi non erat natus ex legitima vxore: ſed
ex cõcubina.quia eſſet naturalis:non legitimus.& hoc fortè di-
4 cebat aduerſarius hæres inſtitutus in teſtamento.† Et no.hic iũ-
cto tex.cir.fi.ibi.[quid de hæreditate cognoſcit &c.]Quod iſta
duo iudicia poſſunt ſimul cumulari.ſ.nullitatis teſtamenti & pe
rit.hæred.ab inteſta.& primum petitur declarari officio iudicis
nobili.iuxta no.per Bal.in l.quæ ſub conditione §.fi.ff. de cõdi.
inſti.Secundũ verò petitur iure actionis.i.peti.hæred.Item pri-
mum eſt præparatorium ſecũdi.ſicut etiam querela quæ poteſt
intentari ſimul cum peti.hæredi. conditionaliter tamen. vt poſt
quã fuerit teſtamentum declaratũ nullum,vel inofficioſum, ꝓ-
nuntietᷓ hæreditatẽ ab inte.pertinere ad agentem. vt in gl.in l. q
de inofficioſo.in fi.glo.mag.ff.de inof.teſt. Vel poteſt dici ꝙ qñ
in eodẽ cumulãtur libello:ſemper ſecundum cenſetur condio-
5 naliter poſitum.vt dixi.in l.j.§.de iudi.† An autem eoipſo quòd
quis dicit teſtamentũ nullũ,vel ruptum,cenſeatur petita hæredi
tas?Bar.remittit ad no.in l.ſuus infra de repudi.hære. Breuiter
hìc dic ꝙ non.Sed quæritur an ille qui dicit iſta in iudicio. & pe
tit declarari ſe hæredẽ,videatur hæreditatẽ adire? & dicẽdũ eſt
ꝙ ſic.quia nihil impedit eum adire,ſi teſtamẽtũ eſt nullum: non
ſic in eo qui dicit inofficioſum.quia poſito ꝙ ſic ſit,quouſq; pro
nuntiatum eſt,& reſciſum teſtamẽtum,non defertur hæreditas
ab inteſt.de hoc in l.quidam propinquus.ff.de bo.poſ.tit.genera
li.Tamen Barto.in l.filio prætorito.in v.vel.vj.col.& circa fi. ſe-
cundæ partis.l.ff.de iniuſto teſta.videtur intelligere illum text.
* aliter.ſ.quod iſti tutores non petebant principaliter teſtamẽtum
declarari nullum vel ruptum.ſed agebant peti.hæred.vt ibi.[de
hæreditate cognoſcit &c.] de nullitate vel ruptura teſtamenti
non habebant neceſſe facere mentionem in libello.ſed ſi per ad-
uerſarium excipiatur de teſtamento,habebunt replicare de nul
litate,vel ruptura.& ſic venit incidenter in iudicio. vtraque tñ
practica eſt bona:videlicet ꝙ nullitas & hẽditas deducãtur in li-
bello,& tunc venit nullitas principaliter.vel quòd ſola hæredi-
tas. & tunc veniet incidenter. vt ipſe idem not in dicta.l. quæ
ſub conditione.§.fi.vbi omnia vide.vt vtroque iſtorum modo-
rum neceſſe habeant iſti tutores oſtendere pupill.eorum eſſe fi-
lium teſtatoris legitimum , & naturalem. & hoc probato , per
prius aduerſarius habebit neceſſe probare cõtrarim.& hoc vult
gloſſ.ſuper verbo[quæſtionem.]quæ incipit.[ſ.de ſtatu.] & ſic
q.ſtatus dupliciter veniet in iudicium incium incidenter.ſ.affir-
matiuè ex parte agentium.& negatiuè ex parte conuenti ſecun
dùm Bald.In prima glo.mag.quæ format tria vel quatuor con-
traria contra text.qui vult quòd hic præſes cognoſcat de cauſa
ſtatus ipſius pupilli,cum videatur debere differri in tempus pu-
6 bertatis.† recolligendo omnia diſtingue.Aut enim mouetur pu
pillo cauſa ſtatus non ſui,ſed defuncti.& illa non differtur: ſiue
agat,ſiue conueniatur.vt in l.liber.infra de peti hæredi. quæ ge-
neraliter loquitur.ſic & etiam in pupillo poteſt habere locum.
quia illud propter quod differtur cauſa ſtatus,fuit introductum
fauore pupil.quando agitur de ſtatu ipſius pupilli : tunc autem
diſtingue.Aut pupillus conuenitur , & ſic patitur quæſtionem
ſtatus,& bonorum.tunc vt ceſſet conuentio & moleſtia, differ-
tur cauſa ſtatus & bonorum in tempus pubertatis.niſi expediat
pupillo quòd non differatur.quia fortè habet teſtes, de quorum
morte vel abſentia dubitatur.vt in l.iij.§.duæ autem ſunt cauſæ.
ff.ad carbo.Si verò agat,tunc aut petitorio, aut poſſeſſorio , pe-
tendo ſe mitti in tenutam bonorum defuncti , tanquam patris
ſui:vt inde alatur Primo caſu aut agit peti. hæredi. contra illum
qui contendit ſe eſſe hæredem vniuerſitatis.& tunc quæſti. ſta-
tus non differtur: ſed plenè cognoſcitur , quia de pleno agitur
præiudicio.ita debet intelligi iſta lex.Nam ex quo agit,expedit
ſibi quod cognoſcatur,quia non poſſet aliter obtinere ſentẽtiã.

Aut agitur contra ſingulares poſſeſſores bonorum,qui non con
tendunt ſe eſſe hæredes , vel contra debitores hæreditarios qui
nolunt ſoluere: negantes illum eſſe filium, & hæredem. tunc ſi
ipſe miſſus erat in poſſeſſionem bonorum ex carboniano, & ſa-
tiſdederãt de conſeruatione bonorum, non habet neceſſe plena
riè docere de filiatione. quia per prædicta videtur conſtitutus
curator bonis hęreditarijs.& ſicut alius curator poſſet agere no-
mine hæreditatis , abſque alia probatione filiationis. ita & ipſe
met.ita loquitur vltimum contrarium.glo.de l.penul. ff. de car
bo.edic.Si autem agit poſſeſſorio.i.petit ſe mitti in poſſeſſionem
ex carboniano edicto:& apponatur quod non ſit filius teſtato-
ris, non habet neceſſe probare plenariè : ſed ſufficit ſummatim
probari:& per coniecturas , vel ſimilitudines fauore alimento-
rum. quia ſanctius eſt quod alatur:licet non ſit filius, quàm qđ
famæ moriatur,ſi eſſet filius & ſic differetur. q. ſtatus quantum
ad plenariam cognitionem.licet agat:non quantum ad ſumma-
rium.& ita intellige glo.in verſi.[ſed expone.]vſque ad fin.Or.
7 ſufficiant pro iſto articulo.† In gloſſ.mag.fi.circa princi. eſt no-
tandum quòd duo ſunt articuli examinandi pro declaratione
glo.primus eſt.quod iſte text.in fi.dicit quod non expedit pro-
nuntiare ſuper incidenti.ſed ſufficit pronuntiare ſuper principa
li cauſa,vtrum pronuntiatione facta ſuper principali, cenſeatur
tacitè facta ſuper incidenti.videtur primo qđ ſic per. l.iij. eod.
in ſeq.vbi dicit quod vtraque q.cenſetur terminata. ſ. principa-
lis expreſsè,& incidens tacitè. in contrarium l.ſi quis à liberis.
§.ſi vel parens.ff.de libe.agno.& l.pen.de his qui ſunt ſui vel ali.
iur.vbi ſi quis petit alimenta à patre tanquam filius, & pater di-
cit non eſſe filium, ſi pronuntietur pro petente:non propterea
cenſetur pronunciatus filius : quominus pater in alio iudicio
poſsit dicere eum non filium,& hoc probare. glo.hìc diſtinguit
quantum ad caſum huius legis.quod aut fertur ſententia in pe-
titione hæreditatis pro puero , & cenſetur pronuntiatus filius.
quia non potuiſſet talis ſententia ferri pro eo de iure,ſi non eſſet
filius.& ſic in neceſſariam conſequentiam venit.quia Iudex qui
vnum dixit,cenſetur etiam aliud dixiſſe, ſine quo illud dicere
non potuiſſet argu.in l.illud.ff.de acqui. hæredi. Et eſt verum.
Aut ſententia fuerat lata contra puerum,& aduerſarius abſolu-
tus:& tunc non propterea cenſetur pronunciatum ſuper incidẽ
ti,quòd iſte agens non ſit filius. Nam poteſt intelligi duobus
modis.primò quod hoc ſit fauore ſtatus.quia in primo caſu ſen
tentia eſt pro ſtatu.in ſecundo eſſet contra ſtatum.vel ſit ex eo
quod in primo caſu ſententia ſuper principali non poteſt ſtare
ſine incidenti,ſed in ſecundo ſecus.Nam ſi reus abſoluitur. po-
teſt videri abſolutus ex eo quòd pupillus vel tutores non pro-
bauerunt filiationem,quod neceſſe habebant facere, poſtquam
agebant:abſque eo quod aduerſarius probaſſet ipſum non eſſe
filium.vt hic,in gloſſ.ſuper verbo[quæſtionem.] in princip.&
vterque intellectus eſt bonus.Et hoc eſt vtile. quia ſi aduerſa-
rius cenſetur in dubio abſolutus ex eo quod actor non probauit
filiationem,non ex eo quod reus non probauerit ipſum non eſ-
ſe filium,ſi poſ.bon.peruenit ad puerum,& ille ageret tanquam
hæres inſtitutus,poſſet filius nunc ſe defendendo probare ſe fi-
lium:licet in alio iudicio cum agebat non probauerit: quia non
venit contra ſententiam.& excludet agentem. Non ſic ſi vide-
retur abſolutus ex eo quòd eſſet probatum illum non eſſe filium
vt hìc habetur in tex.& gl.in l.Iulianus.ff.de condi. inde. niſi ex
proceſſu appareat cõtrarium.puta quia poſſeſſor probaſſet ple-
nè illum non eſſe filium:quia cũ ſententia referatur ad acta.l.ſi
prętor.§.j.ff.de re iud.cenſeretur lata ex cauſa de qua conſtat in
proceſſu.vt etiam no.in l.hę enim cauſę.ff.de ſuſpe.tu. l. ſi quis
rem à non domino.ff.de exce.rei iud.& idem intelligas genera-
liter extra caſum huius legis, qñ reus eſt ſimpliciter abſolutus
quia alio non apparente,cẽſetur abſolurus potius quia actor nõ
probauit intentionẽ ſuã,quã ꝙ reus ꝓbauerit ſuã exce.vt nota.in
d.l.Iulia.Secũdus eſt articulus eo caſu quo cẽſetur tacitè ꝓnũcia
tũ ſuper incidẽti,an talis tacita renũtiatio faciat ius ſuper ipſo in
cidẽti,intãtũ ꝙ ille nõ poſsit in alio iudicio principaliter deduci
ꝑ modũ agẽdi.ſed ob.exce.rei iud.ſuꝑ hoc dic plenius quã Bar.
ꝙ aut eſt tale incidẽs ꝙ nõ põt deduci niſi ꝑ modũ excipiẽdi. vt
exceptio per pręſcri.& ſimiles perẽptorię.& tũc facit plenũ pię
iudiciũ.ita no.Cy.in l.perẽptorias.j.ſen.reſcin.non poſ.Aut erit
tale incidẽs ꝙ poterat deduci,etiã ꝑ modũ agẽd.et fuit deductũ

ſolum

ſiſſi per modũ excipiẽdi,& ſuccubuit deducens poſtea vult de
ducere p modũ agẽdi cõtra eundẽ qa ſi cõtra aliũ, nõ eſt dubiũ
q poſſet.vt in ti.q res iud.non noc.& tũc aut iudiciũ in quo fuit
prius deductum, fuit ſummariũ & non prohibeť deduci in alio
iudicio plenario ita loquunť leges allegatæ in gl.de lib.agno.l.ſi
quis à liberis.§.ſi vel parẽs.ff.de lib.agno.& l.pe.de his q ſunt
ſui vel alie.iur.Aut fuit plenarium iudicium et tunc aut incidẽs
concernit cauſam ſtatus, & diciť aut lata fuit ſententia in fauo-
rem ſtatus,& prçiudicat in alio iudicio aut cõtra ſtatutũ,& non
præiudicat.vt in j.gl.ſecundũ vnum intellectũ.Si verò non con
cernit cauſam ſtatus & tunc aut proponitur in alio iudicio per
modum agendi ad eundẽ finẽ,& tunc lata ſententia ſuper prin-
cipali non præiudicat in illo incidenti: niſi expreſsè illud inci-
dens fuiſſet reprobatum, tanquam nõ verũ & ſic ſufficit tacita
reprobatio & iſte eſt caſus in l.quod in diem.§.ſi rationem.ff.de
cõpen.& l.finaũt.ff.de neg.geſt.Si verò proponatur ad aliũ finẽ
etiam cũ eodẽ tunc non præiudicaret ſnia prius lata; etiã ſi fuiſ-
ſet incidens expreſsè reprobatũ.vt in l.vendicantẽ.cũ l.ſeq.ff.de
eui.Et prædicta qñ excipiens ſuccubuit, ſeu ille qui mouit in-
cidens ſi aũt obtinuit tunc ſnĩa lata ſuper principali facit præiu
diciũ in incidenti vt ſi de incidenti nulla ſit facta mẽtio. vt l. qui
Romæ.§.duos fratres.de ver.ob.& ibi tangiť per Bart.in iij.col.
& in diſtinctione magna.Et prædicta qñ iudex habebat iuriſdi
tionẽ cognoſcendi & pronuntiãdi ſuper illo incidẽti etiã ſi fuiſ-
ſet principaliter in iudiciũ deductũ. Si aũt non habebat vt infe-
rior à præſide de cauſa ſtatus, q non poteſt cognoſcere de ſtatu
incidenter.vt l.quoties ſ.de iud.tunc dico diſtinctionem prædi-
ctam non vendicare ſibi locũ imò ſententia lata ſuper principa-
li non faceret præiudiciũ in incidenti poſtea mouendo principa
liter in alio iudicio qa ſi non põt pronunciare expreſsè, nec taci
tè pronuntiatũ debet ius facere:ne plus operetur tacita quã ex-
preſſa.arg.ff.loca.l.q ad certũ & dixi in prin. huius legis.qa ſuffi
ciant iſta de iſtis duobus articulis.Prædicta vera niſi qñ ille qui
ſuccubuit,excipiẽdo iterũ deduceret in iudiciũ per modũ agen
di ad aliũ finem quã impugnandi ſnĩam. Nam illã impugnare
nõ poſſet quia quo ad vxorẽ eius potuit articulũ decidere inci-
denter, licet etiã principaliter ad quod facit quod no.j.de fi. in-
ſtru.l.in fi.vltimæ glo. †Sed quæro quid econuerſo ſi aliquis
agendo ſuccubuit in aliquo articulo,ſi poſtea vult illum dedu-
cere in alio iudicio per modũ excipiendi,an poſsit? dicit Inno.ꝙ
non indiſtinctè in c.fi.de ordi.cogni.qa plus eſt ſuccũbere agen
do quã excipiendo Tene menti.Reſtant alij duo articuli quorũ
vnus ponitur per glo.in vlt.q.An ſit verum indiſtinctè ꝙ ſuper
incidenti non ſit pronũtiandũ licet hoc dicatur hic tamẽ in mul
tis legibus habetur cõtrariũ q allegant in gl.ſimpliciter gl.diſtin
guit inter incidentẽ & emergentẽ.Nam ille diciť articulus inci-
dẽs qui tangit negotiũ principale,& cadit in nomẽ exceptionis
peremptoriæ: ſed ille dicitur emergẽs qui concernit proceſſum
vel perſonas exiſtentes in iudicio & cadit in nomine dilatoriæ
exceptionis,quia poſito quod ſit vera non perimit intentionem
agentis ſed differt à primo & dicit ſeruandũ eſſe qđ hic dicitur.
Intellige vt neceſſariò non ſit pronuntiandum; cũ ſufficiat pro-
nuntiare ſuper principali. Et tacitè cenſetur pronuntiatũ ſuper
incidenti,ſine quo principale ſtare non põt.vt j.e.l.fi.in fi.Limi-
ta quãdo articulus incidens examinaretur per eundem iudicem
qui cognoſcit de principali. Si verò per aliũ, vt cũ articulus ſpi-
ritualis incidit coram iudice ſeculari,& reuertitur ad curiam ec
cleſiaſticã,vt iudex eccleſiaſticus pnuntiet ſuper eo.aliàs iudex
ſecularis neſciret quã ſententiã deberet ferre ita not.in c. tuã. de
ordi.cogni.& per Mod.in cle.fi.de appel. Et niſi articulus inci-
dens moueretur,non ſolum excipiendo: ſed quodammodo re-
conueniendo.vt in l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.poſito tñ ꝙ nõ te-
neatur pnuntiare,ſi de facto pnũtiat, valet pronuntiatio:& eſt
ſnĩa interlocutoria.vt in l.viro atq; vxore.ff.ſol.mat.& in l. intra
vtile.ff.de mino. Niſi fortè per hoc decidereť totum negotium
principale tunc enim poteſt dici ꝙ nõ valet quia principale ne-
gotiũ debet decidi per ſnĩam diffinitiuã,non per interlocutoriã.
vt j.commi.vel epiſto.l.fin.ideo tunc faceret contra prçceptum
legis q mandat vt iudex cũ ſuo motu non properet vſq; ad diffi
nitiuã ſententiã.vt j.de fal.l.vbi.& ff.de offi.præſi.l.obſeruandũ.
Et hoc videtur ſentire Bal.quod eſt notandũ vt placet. Quando
autem non decidit totũ negotiũ principale,valet interlocutoria:
& de iure ciuili nõ põt appellari:qa graua- a
men quod infertur ex ea,reparať p appella
tionem à diffinitiua: ſed de iure canonico
poteſt appellari. Et ideo videbať ꝙ ſi non
appelleť,tranſeat in rem iudicatã:& nõ poſ
ſit poſtea reparari in appellatione à diffini-
tiua tñ contrariũ eſt determinatũ hodie per
c.fi.de appel.lib.vj.per quod tolliť iſtud du
biũ & eſt ſingularis determinatio ſi tñ ap-
pelleť, & ſuccumberet in duplici appella-
tione,non poſſet reparari in cauſa appella-
tionis à diffinitiua. Et eſt caſus in cle. fi. de
appel. Tene menti. Et qđ dixi quãdo pro-
nũtiatur expreſsè,idẽ ſi tacitè: qa iudex re-
pellet exceptionẽ:& nollet eam admittere,nec examinare. vt pa
tet in d.cle.fi.quæ incipit à repulſione &c.Nam aliud eſt pronũ
tiare expreſsè: aliud repellere põt autẽ iudex hoc licitè facere,
qñ cõprehendit malitioſè proponi ſecundũ Inno.Et tunc ſi ap-
pelletur,ad iuſtificandã appellationem non ſufficit ꝙ obtulerit
ſe paratũ probare incontinenti iuxta not.in c.interpoſita.de ap-
pel.ſed debet probari veritas exceptionis. Sed ſi non malitioſè
propoſuiſſet,tunc ſufficeret illud quod dixi in d.c.interpoſita.&
ita not.in d.cle.fi.vtile eſt ergo vt iudex cũ repellit hoc expreſsè
dicat:& faciat in actis conſtare.Super emergenti verò glo.tenet
ꝙ ſit pronuntiandũ:qa ſententia lata in principali non cenſetur
articulus incidens terminatus: cũ non tangat negotiũ principa-
9 le.vt in l.à pcedẽte.j.de dila. † Sed alius articulus & vltimus eſt
ſi non pnuntiať ſup emergẽti an teneat pceſſus ad vlteriora.Iſta
gl.ſentit ꝙ nõ qa dicit ꝙ nõ põt ad vlteriora pcedi. Bar.tangit in
d.l.à pcedẽte & aliter videť terminare multi maximi viri ſuper
hoc dubitauerunt. Mihi videť dicendũ ꝙ ſi tangit iuriſdi.iudi-
cis ꝙ op.ꝙ eſt iudex incõpetens neceſſe ſit pronuntiare intantũ
ꝙ ſi procedat ad vlteriora,nõ pronuntiãdo ꝙ ſit iudex cõpetẽs,
nõ valeat proceſſus.qa tunc nõ eſt certus de ſua poteſtate & ſic
poſito ꝙ cauſam habeat,non põt eam exercere.arg. in l. quæro.
ff.de eo q pro tuto.& l.properandum.§.& ſi quidẽ de iudi.ſ.per
no.per Bar.ibi.& in l.multũ.de condi.& demõ. Ideo tex.dicit ꝙ
cum dubitatur de iuriſditione,pertinet ad iudicem corã quo agi
tur ſuper hoc pronuntiare. vt in l.ſi quis ex aliena.ff. de iudi. &
in l.ij.§.ſed et ſi dubitetur.& videtur hoc expreſsè determinare.
Inn.in c.præterea.de dila.ſecundum quoſdam.Sed do.Ange.in
l.ij.ff.ſi quis in ius voc.nõ ierit.dicit ꝙ allegãtes Inn.in loco præ
dicto non intelligunt ipſum: quia ipſe loquitur quando iudex
procedit contra abſentem & tunc bene debet pronuntiare ante-
quam procedat,ſi fuerit oppoſita exceptio incompetentiæ: ſed
quando contra præſentem, non expedit quòd pronũtiet expreſ
ſè ſi de illa exceptione cognouit,& examinauit, imò proceden-
do ad vlteriora cenſeť tacitè pronũtiare mihi plus placet quod
ſuprà dixi.Dictũ verò ſuum dico procedere in alijs excep.emer
gentibus non tangentibus iuriſditionem, vt contra libellum de
ineptitudine, vel contra perſonam actoris ꝙ non ſit habilis iſto
caſu ſi examinauit exceptionem, & poſtea ea non obſtante ad
vlteriora procedit,cenſetur pronuntiaſſe, & ipſam repuliſſe,ca-
ſus eſt not.in c.ex parte.M. extrà de appel. Sed ſi contempſiſſet
exceptionem,& ipſam noluiſſet admittere,vel examinare: cum
hoc facit in contumelia.l.proceſſus ſit nullus ſicut in ſimili not.
per Ioan.and.in nouel.in c.inter monaſterium. de re iudi. & op.
excep.rei iudi. & ſic iudex ipſa contempta procedit ad vlterio-
ra:& dat ſententiam contrariam primę,nam tunc dicit quòd ha
bet locum.l.j.j.quando prouo.non eſt neceſ.quòd ſententia con
tra ſententiam lata non valet quia contempſit l. nolendo exce-
ptionem admittere,& ad vlteriora procedendo: ſed ſi non pro-
cedit,ſed pronuntiat eſſe procedendum,poteſt à tali pronuntia-
tione appellari & tunc habet locum quod dicitur in c.interpoſi-
ta:de appel.quòd ſi obtulit ſe incontinenti probaturum, hoc ſo-
lum ſufficit ad iuſtificationem app.aliàs requiritur quòd probe-
tur veritas exceptionis,& vide hic vnam addi.quę eſt infrà poſt
rubricam de lit.conte.ante.l.j.

a ¶Sententia lata ſup pricipali.Adde Bart. & Bal. in l. ſi iudex. ff. de his qui ſunt ſui vel alie.iur. Bar.in l. qui Romæ.in §. duo fratres.ff.de ver.obl. Bart.in l. finaũt.in §. fi.ff.de neg.geſ. Ant. de but.in c. aduerſario.de exce. Idẽ Ant. de bu.c.cum eccleſia. de cau. poſſ. & proprie.Io.cal.in repe.c. intelleximus.in v.q. de ordine cognitionum.

a ☞ *Aliud eſt compellere aliquem ad agendum contra ſe (quod non poteſt fieri niſi duobus caſibus) & aliud eſt agere ad declarationem iuris ſui, & facere citari nolentem contradicere, & hoc poteſt indiſtinctè fieri.*

a ℂTempus inſtãtię. An tempus inſtantiæ currat iacente hęreditate. vide per Barto.in l.fina. C. ſi pendente. appellati. morsinteruenerit.

LEX. II.

1 SI quæſtio. †Si.q.ſtatus incidit in iudicio
diuiſorio, prius de ſtatu cognoſcitur quàm feratur ſententia diffinitiua.h.d. Et iſtud additur ad l.præcedẽ
tẽ. vbi dicitur ꝙ de incidẽti cognoſcit̃, &
examinatur,ſed non expedit ſuper ea pronuntiare.Iſta l. declarat ꝙ iſta cognitio & examinatio fieri debet anteꝗ̃ feratur diffinitiua ſententia:cognoſcitur tñ ſimul cum negotio principali.niſi eſſet.q. pręiudicialis:vt infra de adul.l.qm̃ Alexãdrum.& tũc non dicitur incidens.ſed potius emergens:vt patet ex illa lege. In tex.ibi.[prius.]hoc poteſt intelligi duobus modis.Primo (vt dixi)ſi iſte iam dedit libellũ ſuper iudicio diuiſorio,& tunc quęritur de ſtatu anteꝗ̃ ad ſententiam diffinitiuam perueniatur , & non pronuntiatur,quia ſufficit pronuntiare ſuper diuiſione. Itẽ poteſt intelligi ꝙ adhuc libellum ſuper diuiſione nõ dedit: quia fortè intellexit ꝙ illi volunt ſibi obijcere quęſtionẽ ſtatus:videlicet ꝙ ipſe non ſit patruelis,nec in eodẽ gradu cum eis: & tunc poteſt agere ad declarationẽ ſui iuris,& petere hoc declarari,& offerre ſe hoc probaturũ,& tũc prius cognoſcet̃ & ꝓnũtiabitur
2 quã det̃ libellus ſuꝑ diuiſione.†Nec obſt.ti.præcedẽs.Nã aliud eſt cõpellere aliquẽ ad agẽdũ cõtra ſe,& hoc non poteſt niſi in duobus caſibus,vt ibi dixi.aliud eſt agere ad declarationem iuris ſui,& facere citari volentem cõtradicere,& tunc indiſtinctè hoc fieri poteſt etiam per illum qui eſt in poſſeſsione ſui iuris, iuxta no.in l.ſi duo patroni,in prin.ff.de iureiu.& l.ſi contendat de fideiuſ.& l.Aurelius.§.centum.de lib.leg.tũc em̃ nõ cõpellit aduerſarium dare libellum. ſed requirit eum vt contradicat. ſi putauerit ſua intereſſe.Et ſi hoc non facit,ſententia declaratoria illi præiudicabit,iuxta ea quæ no.ꝑ Cy.ṡ.de aduo.diuer.iu.l. iij.

2 ☞*Si petitur debitum ex inſtrumento,& allegatur falſitas inſtrumenti:quæ ſit forma ſententiæ contra reum?*

LEX. III.

1 CVm ciuili. † Si.q.ciuilis vel criminalis incidẽter mouet̃,debet vnà cũ principali terminari.h.d.Quaſi dicat nõ debet incidẽs terminari de per ſe:vt in l.j.ſed terminatur vnà cũ principali tacitè.& hoc addit ad l.j.vbi dicitur ꝙ ſufficit terminare principalẽ: non tñ dicit ꝙ illã terminando cẽſeatur terminaſſe incidentem: ſed iuſtud bene dicitur,hoc intellige tacitè. & ſecundũ ea quæ dixi in l.j.In tex.ibi.[põt iudex dirimere.] ſubaudi & debet. nõ
2 autẽ per ſe terminare.q.incidentem.†In tex.ibi. [ſua ſententia.] Dic hoc poteſt intelligi vt dixi etiam quòd Iudex in ſua diffinitiua expreſsè terminet cauſam principalem & incidentem:vt ſi petebatur debitum ex inſtrumento,& allegabatur falſitas inſtrumenti:poteſt condemnare reum.& declarare inſtrumentum nõ eſſe falſum,vel adijcere per modum cauſæ vel rationis hoc modo.quia reperimus tale iuſtrumentum non eſſe falſum. idcirco reum condemnamus.& gl.laborat in ponendo exempla &c.

2 ☞*Si quæſtio criminis non exſorbet ciuilem,poterit expediri ciuilis antequã criminalis.*
3 *Terminata cauſa poſſeſsionis per unum iudicem,an poßit cauſa proprietatis moueri coram alio iudice?*
4 *Mota quæſtione ciuili ſi accuſetur mouent de falſo,& ſic non poßit interim procedi in cauſa ciuili,an currat tempus inſtantiæ,& an ſentẽtia lata in criminali mora per uiã accuſationis ad pœnam criminalem faciat præiudicium in ciuili?*

LEX. IIII.

1 QVoniam. † Si.q. criminalis & quæſtio ciuilis principaliter hincinde mouentur, antequam procedatur ſuper ciuili, debet expediri & determinari.q.criminalis:tanquàm maior.h.d. cõcordat l.qui prior.ff.de iudi.Et in hoc differt à præcedentibus legibus. in quibus vna.q.mouebat̃ principaliter,& altera incidẽter. quo caſu non terminatur incidens ſine principali.hic verò mouebatur quælibet earum æquè principaliter: & tunc vna terminatur ſine altera.ſ.illa quæ maior eſt:qua terminata deſcenditur ad ci-
2 uilem.† Quidam intelligunt iſtam l.quando.q.criminis abſorbet quæſtionem ciuilem.puta agis contra me ex inſtrumento. Ego te accuſo criminaliter de falſo,& ſi apparebit falſum.q.ciuilis per te mota abſorbetur,& ſic.q. criminis eſt præiudicialis. ideo quod præcedat.licet ſi eam non mouerem accuſando, ſed excipiendo,deberet terminari vnà cum q.ciui.vt in l.præcedenti.Si verò.q.criminis non abſorberet ciuilem.& ſi agis cõtra me ad pecuniam.Ego te accuſo de homicidio,nõ habet locum iſta l. quia poſito ꝙ eſſes homicidia:quia quouſꝗ̃ ſis condemnatus, & bona tua ſint publicata,non perdis adminiſtrationem bonorum tuorum:& ſic potes agere contra me:vt l.reo criminis.ff.de ſol.Non ergo ſubeſſet aliqua iuſta ratio:vel cauſa. quare deberet ſuperſederi ĩ tua.q.ciuili quouſꝗ̃ eſſet terminata cauſa criminalis,poſtꝗ̃ eſt habilis ad agendum:iſta opi.placuit Iac.butri.& Bal.& mihi placet:ſed gl.& alij Doc.videntur intelligere iſtam l.etiam dicto caſu quo in d.l.qui prior.propter maioritatis rationem.Et iſto caſu tenendo iſtam opi.prohibetur cumulatio quæſtionis ciui.& crimina.& eſt vna de regulis prohibitiuis ſecũdũ Bal.in l.edita.ṡ.de eden.& vide Inn.in c.j.de mu.peti. pro intellec.huius. l.tenẽdo primũ intellectum,nõ ſemper finita criminali poteſt perueniri ad ciuilem.Sed ita demum ſi eſt finita fauore
3 mouentis ciuilẽ ſecundũ gl.† Et hoc no.pro eo ꝙ dixi cõtra gl. in l.nulli.ṡ.de iudi.quæ vult ꝙ terminata cauſa poſſeſsionis per vnum iudicem,nõ poſsit cauſa proprietatis moueri corã alio iudice:ſed corã eo.certè nõ eſt verũ.quia poſtꝗ̃ eſt terminata,habet obſtare ſequenti.ſicut hic.ſecundũ iſtum intellectũ. In tex. ibi.[vt pote maius.]in hoc videtur gl.ſe fundaſſe,& etiã in alio ꝙ infra ſubijcitur.[quocunꝗ̃ modo ceſſauerit.] vt iſta l. habeat locum etiam quando.q.criminis non abſorbet ciuilem:quia ſufficit ꝙ ſit maior,& quia ſi abſorberet,non eſſet verum ꝙ quocunque modo fuiſſet terminata,poſsit ſuper ciuili procedi:quia ſi eſſet terminata contra mouentem ciuilẽ,procedi non poſſet.ideo
4 tenetur opi.gl.cõmuniter.licet alia ſit magis rationabilis.† Sed circa iſtam l.poſſet dubitari de quæſtione iam diſputata per Ricar.mal.ſi mota.q.ciuili accuſetur mouens de falſo:& ſic nõ poſſit interim procedi in cauſa ciuili,an currat tempus inſtantiæ.& an ſententia lata in criminali mota per viam accuſa. ad pœnam criminalem faciat præiudicium in ciui. ꝙ frequenter contingit ſi mota.q.ciui.& productis teſtibus vel inſtrumentis accuſetur producens:vel ipſi teſtes de falſo ad pœnam criminalem:vide omnino per Cyn.infra qui accuſa.non poſſ.l.j.circa finẽ ſeu in vltim.quæſt.& eſt quæſtio notabilis.

De litis conteſtatione. Rubrica.

1 ☞*Quæ dicatur litis conteſtatio,& quæ ſtipulatio?*
3 *In conteſtatione an requiratur præſentia utriuſque partis , & an requiratur verba hincinde?*
4 *Super queſtione emergenti quando non ſit neceſſaria pronuntiatio iudicis?*
Si non appellatur à pronuntiatione facta ſuper emergenti tacite uel expreßè,grauamen quod infertur ex ea non poteſt reparari per appellationem à diffinitiua.

1 † Super rub.de lit.cõte.ſ.ꝑ quã inchoat̃ iudiciũ:vt ṡ.de iudi. l.j.& efficit̃ res litigioſa:vt in.l.ij.de lit.Et ꝑ quã quaſi cõtrahit̃ vt l.iij.§.Idẽ ſcribit.ff.de pecu.Et per quã mora trahit̃,ſi prius ꝑ interpellationẽ,vel alio mõ contrahatur vt nõ currat:vt in l.fi. ff.de triti.Et per quã bonæfi.poſ.efficit̃ malæfi.fictiõe iuris:vt tenear̃ de fructibus perceptis,& percipiẽdis:vt in l.ꝗ ſcit.§.penul.
a fi.ff.de vſur.Et à qua incipit tẽpus inſtãtiæ.ᵃ vt l.ꝓperandũ.post prin.ṡ.de iudi.Et per quã res deducit̃ in iudiciũ:vt in.l.j.huius
2 †Sed quæritur quæ dicatur lit.cõte.& quæ.ſit eius diffinitio.dicũt quidã ꝙ lit.cõte.eſt verborũ cõceptio,cõſiſtẽs in interrogatione,rñſione:ſeu in narratione negotij,& negatiõe:vt in l.j.Sed alij reprobant.dicẽtes ꝙ lit.cõte.eſt ꝗdã effectus verborũ prædictorũ.& cõſiſtit in iure:ſed negatio & narratio cõſiſtũt in facto ſicut ſtipulatio quæ cõficit̃ ex verbis,dicit̃ cõſiſtere in iure.ſi teſtes deponẽtes ꝙ Titius ꝑ ſtipu.mihi ꝓmiſit.nõ ꝓbãt:qa atteſtatur de eo ꝙ cõſiſtit in iure.ꝙ ꝑcipere nõ poſſunt ſenſu corporeo ſed potius iudicio intellectus.vñ debẽt deponere de verbis quæ cõſiſtũt ĩ facto & ꝗ poterũt ꝑcipi ſenſu corporeo,et dico ꝙ ſtipulatio fuit interrogatio,& ſecuta eſt rñſio incõtinẽti.aliàs nõ ꝓbãt:iuxta ea ꝗ plenè no.in l.j.j.de vſur.Guli.de cu.dicit ꝙ iſta diffinitio poteſt tolerari,ſicut tolleratur diffinitio ſtip. quę dicitur ſtipulatio verborũ cõceptio:vt ĩ l.v.in pri.ff.de ver.ob.& tñ.ẽ ꝗdã effectus iuris reſultãs ex verborũ cõceptiõe.q effectus appellat̃ ſti. ſicut hic appellat̃ cõteſtatio.ad ꝙ ẽ ſimul:& ſic habet ſimilitudinẽ cũ
3 ſtiputatiõe†vñ tenẽt Doc.ꝙ in cõteſtatiõe requirat̃ pñtia vtriuſꝗ̃ ꝑtis.& requirũt̃ verba hincinde.vt poſt narrationẽ facti requirat

quanur